

**UNIwersytet MUZYCZNY FRYDERYKA
CHOPINA**

Dziedzina sztuki, dyscyplina artystyczna: sztuki muzyczne

Junjun Zhu

**Opis dodatkowych dzieł artystycznych w pracy
"Powiązania i różnice w wykonawstwie fortepianowej
muzyki kameralnej i solowej na wybranych
przykładach z twórczości J. Brahmsa, L. van
Beethovena i W. A. Mozarta"**

Praca doktorska napisana pod kierunkiem
prof. dr hab. Katarzyny Jankowskiej-Borzykowskiej

Warszawa 2023

1. Wolfgang Amadeus Mozart Sonata na 4 ręce C-dur KV 521

1.1. Tło

Wolfgang Amadeus Mozart był austriackim kompozytorem z końca XVIII wieku, którego twórczość muzyczna jest szeroko ceniona za jej ekspresję i technikę. Miejsce Mozarta w historii muzyki jest nieporównywalne, zwłaszcza w zakresie symfonii, opery, muzyki kameralnej i utworów na fortepian. Jego wkład w muzykę fortepianową jest szczególnie znaczący, tworzył wiele solowych utworów na fortepian oraz dzieł na dwa fortepiany. Dzieła Mozarta są typowe dla okresu klasycyzmu, charakteryzują się ścisłością strukturalną, jasnością, wyraźną melodią i harmonią. Jego twórczość muzyczna jest szeroko ceniona za jej innowacyjność, ekspresję oraz doskonałe opanowanie formy i techniki muzycznej.

Cztero-ręczna gra na fortepianie, jak sama nazwa wskazuje, polega na grze dwóch pianistów na jednym instrumencie. W XVIII wieku w Europie, wraz z rozprzestrzenianiem się fortepianu, domowe koncerty stały się częścią życia towarzyskiego. Gra cztero-ręczna na fortepianie jako forma działalności społecznej pozwalała dwóm muzykom lub członkom rodziny wspólnie cieszyć się muzyką. W 1787 roku Mozart skomponował sonatę na cztery ręce KV.521 w Wiedniu. W tym czasie stał się jednym z najbardziej znanych kompozytorów w Europie, a jego kariera muzyczna była już u szczytu. Jednak jego sytuacja finansowa zaczęła się pogarszać, częściowo z powodu zbyt częstych spotkań towarzyskich i luksusowego stylu życia. KV.521 to ostatnie dzieło napisane przez Mozarta dla cztero-ręcznej gry na fortepianie i jest jednym z jego najwybitniejszych. Kontekst tworzenia tego dzieła ściśle wiąże się z otoczeniem życiowym kompozytora w tym czasie. Z jednej strony chciał zaspokoić potrzeby wiedeńskiej wyższej klasy społecznej w zakresie muzyki kameralnej, aby uzyskać wsparcie finansowe; z drugiej strony chciał pokazać swoje innowacje i badania w dziedzinie muzyki fortepianowej.

Styl muzyczny Mozarta słynie ze swojej klarownej struktury, pięknych melodii oraz innowacyjnych harmonii. Dzieło KV.521 ukazuje muzyczny talent Mozarta i głębokie zrozumienie dla gry na dwóch fortepianach. Jest to bardzo klasyczna sonata fortepianowa, która technicznie nie jest prosta do wykonania. Skomplikowane rytmy, wiele szybkich i jednoczesnych ruchów palców wymagają od obu wykonawców intensywnego treningu i doskonałej koordynacji. W Słowniku Muzycznym Grove'a wspomniano, że sonaty cztero-ręczne Mozarta mają strukturę zbliżoną do muzyki orkiestrowej, co jest rzadkością w utworach

solowych. W KV.521 wyraźniej ukazuje się styl koncertu, a ten cztero-ręczny utwór fortepianowy posiada piękne melodie i bogate harmonie, które warto jest praktykować. W KV.521 widzimy, jak Mozart umiejętnie operuje dialogiem i interakcją między dwoma głosami, ukazując głębię i szerokość muzyczną w ograniczonej liczbie głosów. Podczas praktykowania tej sonaty, chociaż jest ona stworzona dla dwóch wykonawców, zamknięcie oczu daje wrażenie, jakby jedna osoba grała obie role, nie wiadomo czy to muzyka solowa, czy muzyka kameralna, ale różnica między grą solo na fortepianie a grą cztero-ręczną jest wyraźnie odczuwalna.

Dzieło jest w tonacji C-dur i składa się z trzech części. Pierwsza część to typowe *Allegro*, z melodyjnym i zmiennym tematem; druga część to *Andante*, ukazujące głębokie uczucia Mozarta; trzecia część to szybkie *Rondo*, prezentujące jego technikę i poczucie humoru. Podobnie jak wiele innych fortepianowych dzieł Mozarta, struktura muzyczna zawiera wiele identycznych lub symetrycznych fraz, ale taka symetria nigdy nie wydaje się sztywna czy afektowana. Struktura jego dzieł zawsze prezentuje urzekającą symetrię, dostarczając głębokiego i dostojnego piękna, ukazując muzykę o wielkiej elegancji. Wykonawcy mogą poczuć, że muzyka to najbardziej wrażliwa sztuka czasu, a symetria w strukturze muzycznej musi uwzględniać dynamiczne zmiany w linii muzycznej, a nie prostą równoważną replikę.

1.2. Pierwsza część *Allegro*

Pierwsza część KV.521 ma tempo *Allegro* i ukazuje typowy styl muzyczny Mozarta, pełen energii, wesołości i kreatywności. Rozpoczyna się od szybkich, regularnych akordów, niczym muzyka pełna energii i pasji, natychmiast wprowadzając wykonawców w dynamiczny nastrój muzyczny. Wykonawcy prezentują doskonałą technikę i zdolności wykonawcze. Szybkie tempo i silne zmiany dynamiki tworzą ekscytujący nastrój, biegnące nuty są jak iskry muzyczne, które wybuchają w powietrzu, rozpalając całą część. Te muzyczne iskry w połączeniu z intensywnymi zmianami dynamiki tworzą ekscytującą atmosferę, przypominającą muzyczną przygodę, wprowadzając wykonawców i słuchaczy w nieznaną świat muzyki. Dzięki elastycznym i doskonałym umiejętnościom pianistycznym, szybkim biegu nut i dynamicznym zmianom rytmu, wykonawcy nie tylko prezentują doskonałe umiejętności wykonawcze, ale także przyciągają uwagę słuchaczy.

Początek tej części charakteryzuje się silnym muzycznym doświadczeniem. Główny temat jest wprowadzany poprzez powtarzające się motywy muzyczne, które przeskakują między różnymi rejestrami, tworząc fascynujący muzyczny dialog. Ten dialog pozwala odczuwać

emocjonalne napięcie między nutami, jakby były one zaangażowane w muzyczną dyskusję, przekazując myśli i emocje poprzez różne brzmienia. W miarę rozwoju części, kompozytor umiejętnie rozwija i modyfikuje materiał muzyczny, temat jest powtarzany w różnych tonacjach i brzmieniach, jednocześnie wprowadzając nowe elementy muzyczne, aby utrzymać świeżość części. Ten proces przypomina ewolucję muzyki, gdzie każda zmiana dodaje nowy poziom i wymiar. Dwaj wykonawcy często odpowiadają sobie w tej części, ich frazy stanowią muzyczny dialog, pełen interakcji i komunikacji, nadając całej części żywotność. Ta metoda dialogu tworzy żywołowy i ekscytujący muzyczny krajobraz.

Szybkie nuty, gwałtowne zmiany interwałów i ostre wzniesienia i spadki w muzyce tworzą napiętą i pełną energii atmosferę. Taka dynamika muzyczna sprawia, że trudno przewidzieć następny krok, co przypomina muzyczną przygodę, która wzbudza wielkie emocje. Wykonawcy muszą zachować wysoki poziom skupienia i koordynacji, aby sprostać różnym wyzwaniom w muzyce, co stanowi urok tej części. Ta część w pełni ukazuje unikalny urok muzyczny Mozarta, szybkie tempo, intensywne muzyczne wrażenie i mistrzowskie umiejętności fortepianowe, dając wykonawcom wspaniałą okazję do prezentacji, wymagając od nich najwyższego poziomu zarówno pod względem technicznym, jak i wyrażenia emocji. Wykonawcy, używając zwinnych palców i płynnej techniki, jasno wyrażają temat muzyczny, jednocześnie zwracając uwagę na dialog i odpowiedzi między dwoma partiami, ukazując dynamikę i zmienność emocjonalną muzyki, co gwarantuje jej żywotność, dostarczając słuchaczom pełnego energii i pasji doświadczenia muzycznego, które pozwala im zanurzyć się w niej, czując moc i cud muzyki.

Podsumowując, pierwsza część sonaty na cztery ręce KV.521 Mozarta to pełna energii i pasji muzyczna podróż. Ukazuje ona unikalny talent i kreatywność Mozarta jako muzycznego geniusza oraz jego głębokie zrozumienie formy muzycznej. Ten element muzyki przenosi wykonawców i słuchaczy do świata pełnego muzycznych cudów, pozwalając im zatracić się w magicznej mocy nut.

1.3. Druga część *Andante*

Druga część KV.521 napisana w tempie *Andante*, ukazując głęboko uczuciowe i wyrafinowane oblicze Mozarta. Słuchacz może tutaj poczuć ciepłą, liryczną i powściągliwą atmosferę. Dialog między partiami fortepianowymi przypomina szept dwóch zakochanych, a delikatne harmonie w połączeniu z płynną melodią tworzą pełne uczucia i wyraziste muzyczne obrazy. Taka głębokość emocjonalna i powściągliwość charakterystyczna dla

środkowych, wolnych części znajduje odzwierciedlenie w wielu dziełach Mozarta.

Część została umiejętnie podzielona na trzy segmenty, z których każdy ma swoje unikalne emocje i cechy. Wykonanie tej części oznacza stawienie czoła szeregowi wyzwań. Ta struktura pozwala kompozytorowi i wykonawcom tworzyć i prezentować swoje muzyczne emocje i tematy w różnych fragmentach. Ze względu na liryczny charakter części, wykonawcy muszą głęboko zagłębić się w emocje ukryte w muzyce, nie ograniczając się tylko do powierzchownych melodii i rytmów. Emocje ukryte za nutami i harmoniami muszą być dokładnie i głęboko przedstawione. Wykonanie na dwóch fortepianach wymaga wręcz telepatycznego porozumienia między wykonawcami, aby muzyka była płynna i partie były jasne.

Mimo że jest to część wolna, Mozart umiejętnie wplata niektóre szybkie nuty, subtelne progresje harmoniczne i techniki kontrapunktu między partiami. Wykonawcy muszą tutaj wybrać najbardziej odpowiednią barwę dźwięku, aby muzyka była ciepła, ale też głęboka, a w kluczowych momentach odpowiednio dodać oddech i pauzę, aby wzmocnić przekaz emocji. Wszystko to wymaga od wykonawcy doskonałej intuicji muzycznej i wrażliwości. Struktury harmoniczne i melodie nie tylko zachwycają słuchacza, ale także wymagają od wykonawcy skupienia na każdym detalu, utrzymania płynności melodii i zapewnienia równowagi i harmonii wszystkich partii, pełnego przedstawienia emocjonalnej głębi części.

Podsumowując, ta część w pełni ukazuje wieloaspektowość twórczości Mozarta i jego mistrzowskie umiejętności. Wzruszająca melodia i pełne emocji dzieło muzyczne oferują słuchaczom zarówno delikatną, jak i przyjemną muzyczną podróż. Trzyczęściowa struktura i elementy wariacyjne wewnątrz części dodatkowo zwiększają atrakcyjność dzieła, ukazując niezwykły talent twórczy Mozarta. W porównaniu z pierwszą i trzecią częścią, ta część jest bardziej zróżnicowana, dodając całemu utworowi większą emocjonalną głębię.

1.4. Trzecia część *Allegretto*

Trzecia część KV.521 jest jak wiatr w środku lata, pełen nieskończonej energii i pasji. Początkowa melodia przypomina radość i ciekawość nowo narodzonego życia, przyciągając uwagę słuchacza. Tutaj Mozart prezentuje swoje wyjątkowe umiejętności kompozytorskie, prowadząc nas przez szybkie tempo, jasne melodie i skomplikowane struktury muzyczne do muzycznej uczty. Żywe emocje, równie znakomite jak w pierwszej części, nadają całemu przebiegowi tej części życia i dynamiki. Płynne nuty, subtelne zmiany emocjonalne i pełne energii rytmiczne skoki przypominają taniec motyla, dodając życia i zainteresowania tej

muzycznej scenerii. Mozart zręcznie wykorzystuje dynamiczne zmiany w muzyce, wplatając w nie intensywne emocje, tak że w tym melodycznym świącie możemy odczuć głębokie zaangażowanie i nieporównywalne umiejętności wykonawców.

W praktycznym wykonaniu ten ruch niewątpliwie stawia przed wykonawcami wielkie wyzwania, każda szybka melodia stanowi wyzwanie, wymagając od nich zaawansowanych umiejętności i głębi emocjonalnej. To wymaga także doskonałej harmonii i współpracy między wykonawcami, muszą oni działać jednomyślnie, współpracując ściśle, aby zapewnić płynność muzyki i jej ogólną harmonię. Poprzez dogłębne studiowanie partytury i zrozumienie pierwotnych intencji Mozarta, wykonawcy muszą zręcznie manipulować każdym muzycznym zwrotem i dynamiką, upewniając się, że podczas wyrażania własnych emocji muzycznych, każda nuta i każda melodia odpowiada pierwotnym zamierzeniom kompozytora. Wesoła melodia trzeciej części kryje również muzyczną głębię, dając wykonawcom doskonałą okazję do pokazania swojego muzycznego talentu.

Trzecia część jest niewątpliwie lśniąca perłą w KV.521. W porównaniu z dwoma poprzednimi częściami, prezentuje ona bardziej wyrazistą osobowość, stanowiąc aktywny i pełen pasji finał całego dzieła. Tutaj wykonawcy mają okazję do pełnego wykorzystania swojego muzycznego uroku i głębokich umiejętności, pozwalając jednocześnie słuchaczom doświadczyć nieporównywalnego talentu muzycznego Mozarta. Pod kierunkiem genialnego kompozytora, ta część jest nie tylko muzyczną ucztą, ale także duchową podróżą i poszukiwaniem, pozwalając wykonawcom i słuchaczom zanurzyć się w tej pełnej pasji muzyce, odczuwając emocje i poruszenie płynące z głębi duszy.

1.5. Podsumowanie

Sonata na dwa fortepiany w KV.521 skupia wszystkie piękne elementy muzyki Mozarta: jasność, witalność, złożoność i harmonię. Pierwsza część charakteryzuje się wyraźnym kontrastem i interakcją pomiędzy tematami, środkowa część to wzrost emocji, a ostatnia ma cechy taneczne, pełne energii i radości. To nie tylko doskonały przykład struktury muzycznej, ale co ważniejsze, oddaje społeczne i kulturowe tło tamtej epoki.

XVIII-wieczna Europa, a zwłaszcza Wiedeń, przeżywała kulminację kultury i sztuki. Aktywność społeczna była wtedy bardzo intensywna, koncerty, bale i salony stały się częścią codziennego życia. Fortepian, jako nowy instrument tamtej epoki, szybko zdobył popularność dzięki swojej wyjątkowej ekspresji i doskonałemu połączeniu z życiem towarzyskim. W takim kontekście Mozart stworzył KV.521. Z muzycznego punktu widzenia, dzieło to ukazuje jego

mistrzostwo w zakresie harmonii, melodii i struktury. Dialog i interakcja między dwoma głosami nie tylko pokazują, jak dobrze Mozart znał formę muzyczną, ale też ukazują jego głębokie zrozumienie ludzkiej natury i emocji. W tym dziele słyszymy wesołe, głębokie, bystre i psotne nuty, które razem tworzą doskonały duet, jak dwoje tancerzy na scenie, ukazując Mozarta jako obserwatora ludzkich relacji. Poza muzyką, KV.521 odzwierciedla też zmiany i rozwój społeczności XVIII-wiecznej Europy, ukazując dążenie ludzi tamtej epoki do piękna, sztuki i życia towarzyskiego. W tym dziele Mozart ściśle łączy muzykę z erą, kulturą i społeczeństwem, dając nam unikalny punkt widzenia na tamtą epokę.

Podsumowując, sonata na dwa fortepiany w C-dur KV.521 Mozarta to nie tylko muzyczne dzieło, w którym technika spotyka się z emocją, ale także historyczny i kulturowy skarb. Dla nas, współczesnych słuchaczy, badanie i podziwianie tego dzieła pozwala nie tylko doświadczyć muzycznego talentu Mozarta, ale także głęboko zrozumieć społeczeństwo, kulturę i ducha ludzkości XVIII-wiecznej Europy. Dla pianistów KV.521 to też doskonała okazja do prezentacji własnych umiejętności technicznych i emocjonalnych. Poprzez dogłębne badanie KV.521, możemy nie tylko lepiej zrozumieć muzykę Mozarta, ale także podnieść własne umiejętności wykonawcze i muzyczne wykształcenie.

2. Ludwig van Beethoven Sonata F-dur na wiolonczelę i fortepian, op. 5 nr 1

2.1. Tło

Beethoven był ostatnim wielkim kompozytorem okresu klasycyzmu, a jednocześnie wybitnym kompozytorem wczesnego romantyzmu. Jego dzieła charakteryzują się bogactwem logiki i dramatyzmu, a z ich stylu wyraźnie widać różnicę w porównaniu z Mozartem. Pojawienie się Beethovena wniosło do muzyki okresu klasycyzmu nową jakość, mając kluczowy wpływ na rozwój formy sonatowej. W kameralnych dziełach Beethovena kwartet smyczkowy odgrywa ważną rolę. Jako pianistka wybrałam "*Sonatę F-dur na wiolonczelę i fortepian op. 5 nr 1, Adagio sostenuto - Allegro, Rondo Allegro vivace*", również ważną sonatę na wiolonczelę i fortepian, która podczas grania w zespole brzmi jak solo obu instrumentów, wzajemnie na siebie wpływając, sprawiając, że całość brzmienia jest bardziej spójna i harmonijna.

To dzieło jest pierwszą sonatą na wiolonczelę napisaną przez Beethovena i zajmuje ważne miejsce w historii muzyki. W stylu kompozycyjnym i metodzie przetwarzania bardziej

przypomina klasycyzm, przy czym partia fortepianowa jest bardziej dominująca. Zróznicowana rytmicznie i dynamicznie, cała kompozycja posiada silną moc oddziaływania, gdzie partie wiolonczelowe i fortepianowe splatają się ze sobą, tworząc nierozdzielne jednostki. Beethoven napisał tę sonatę w 1796 roku, kiedy odbywał swoje pierwsze duże tournée po Europie. W tamtym czasie Berlin był jednym z europejskich centrów muzycznych, a wiolonczelista książę Jean-Louis Duport (1749-1819) był lokalną gwiazdą muzyczną. Beethoven miał okazję współpracować z Duportem, a ta sonata została napisana specjalnie dla ich wspólnego występu. Współpraca z Duportem dała Beethovenowi nie tylko okazję do zaprezentowania swojego geniuszu muzycznego, ale także stworzyła okazję do komponowania dla specyficznego zestawienia wiolonczeli i fortepianu. Przed Beethovenem, dzieła na wiolonczelę i fortepian były rzadkie, a kiedy już istniały, często dominowały instrumenty klawiszowe. Beethoven nadał wiolonczeli równą rolę z fortepianem, co w tamtych czasach było odważnym posunięciem.

Tę sonatę można podzielić na dwie główne części pod względem tempa: pierwsza część to wolne, w formie uwertury *Adagio sostenuto*, druga to szybkie *Allegro*. Taka struktura była wówczas rzadkością. Partia fortepianowa tej kompozycji nie jest łatwa. Jako dzieło kameralne, z perspektywy zestawienia instrumentów oraz pracy, można znaleźć wiele podobieństw z dziełami na dwa fortepiany czy na cztery ręce, ale także wiele różnic. Beethoven przejął wiele z esencji muzyki klasycystycznej, a styl jego dzieł jest unikatowy i nasączony kolorytem heroiczności.

2.2. Pierwsza część *Adagio sostenuto* - *Allegro*

Pierwsza część sonaty na fortepian i wiolonczelę F-dur Op.5, Nr.1 Beethovena to część względnie skomplikowana i bogata, ukazująca, jak Beethoven osiąga równowagę między złożonością a bogactwem w swojej muzyce, prezentując unikalny wczesny styl kompozytora. Kompozytor nie tylko nadał głównemu tematowi wyraźne cechy, ale również umiejętnie zastosował różne wariacje i rozwój tego tematu w części, co nie tylko sprawia, że struktura jest zwarta, ale również dodaje emocjonalnej głębi i muzycznego znaczenia. Zawiera zarówno innowacje w tradycyjnej formie sonaty, jak i głębokie badania emocji i techniki.

Ta część nie śledzi po prostu tradycyjnej formy sonaty. Rozpoczyna się od głębokiego i nieco tajemniczego *Adagio sostenuto*, które powoduje przejście do następnej sekcji *Allegro*. Wstęp *Adagio sostenuto* kontrastuje z następującą po nim sekcją *Allegro*. Połączenie takiego preludium z główną częścią *Allegro* nie było wówczas powszechne, ale Beethoven umiejętnie

użył tej struktury, aby wzmocnić kontrast i dramaturgię całej części. Linie melodyczne i harmonie w tej części również odzwierciedlają innowacyjnego ducha Beethovena. W części *Adagio*, wiolonczela i fortepian przenikają się nawzajem, tworząc dźwiękowy obraz pełen napięcia i głębi. Całość linii melodycznej jest prosta i elegancka, głównie prezentowana przez fortepian, podczas gdy wiolonczela dostarcza bogate tło harmoniczne. W następnej sekcji, *Allegro*, atmosfera staje się wyraźnie bardziej dynamiczna i jasna, z wiolonczelą i fortepianem prowadzącymi dialog, ukazując styl muzyczny pełen energii i kontrastu. Ta część również pokazuje umiejętności Beethovena w komponowaniu dla obu instrumentów. Wiolonczela nie jest już tylko instrumentem akompaniującym, ale staje się równorzędnym partnerem dla fortepianu.

W pierwszej części sonaty na wiolonczelę i fortepian w F-dur Op.5, Nr.1 Beethovena nie zadowolił się on melodią i harmonią. Przeniknął głęboko każdy element muzyczny, tworząc świat muzyki pełen głębi i szerokiej perspektywy. Beethoven używał dynamicznych zmian, od delikatnego *piano* do silnego *fortissimo*, powodując silne emocjonalne wibracje w muzyce, dając słuchaczom emocjonalną podróż pełną wzlotów i upadków. Te dynamiczne zmiany nie tylko podkreślają dramatyczność części, ale również napełniają każdą linię melodyczną energią i życiem. W tej części kompozytor umiejętnie używa kontrastujących melodii i zmian harmonicznych, aby wzmocnić kontrast i różnorodność utworu. Melodia często przeskakuje między różnymi instrumentami lub zakresami, tworząc strukturę muzyczną pełną warstw i napięcia, gdzie harmonie raz są harmonijne, a raz napięte, nadając części nieskończoną różnorodność i interesujący charakter. Beethoven dokładnie bada i wariuje te tematy, prezentując głębokie zrozumienie muzyki, czy to w rozwoju melodii, zmianach harmonii czy rytmice. Te bogate melodie i rytmiczne tematy odzwierciedlają doświadczenie kompozytora i głębokie emocjonalne rozważania. W tej części Beethoven doskonale łączy technikę z emocjami, prezentując unikalny urok i nieskończoną kreatywność swojego wczesnego stylu.

W pierwszej części sonaty na wiolonczelę i fortepian w F-dur Op.5, Nr.1, Beethoven przekroczył tradycyjne struktury części, próbując nadać utworowi większą indywidualność i nowatorstwo. Takie śmiałe podejście było rzadkie w świecie klasycznej muzyki tamtego czasu, gdy większość kompozytorów skłaniała się ku przestrzeganiu tradycyjnych form sonatowych. Beethoven nie tylko przekształcił tradycyjną strukturę, ale także głęboko zastanawiał się nad relacją między wiolonczelą a fortepianem. W wielu wcześniejszych dziełach kameralnych wiolonczela często pełniła rolę akompaniamentu, z fortepianem prowadzącym rozwój muzyczny. Jednak w tej części Beethoven przyznaje wiolonczeli i fortepianowi równą pozycję,

tworząc prawdziwy dialog muzyczny między nimi. Ten dialog dotyczy nie tylko melodii, ale także emocjonalnej i technicznej wymiany, co sprawia, że cała część osiąga nowy poziom głębi i bogactwa dźwięku. Strukturalne, emocjonalne i techniczne innowacje w pierwszej części sonaty na wiolonczelę i fortepian w F-dur Op.5, Nr.1 przewidują styl i techniki prezentowane w późniejszych kompozycjach Beethovena, ukazując jego głębokie zrozumienie muzyki oraz nieskończoną pasję i ducha odkrywcy.

2.3. Druga część *Rondo Allegro vivace*

Druga część Sonaty dla fortepianu i wiolonczeli w F-dur Op.5, Nr.1 Beethovena to *Rondo* o tytule *Allegro vivace*. Ten ruch prezentuje unikalne i innowacyjne podejście Beethovena do tradycyjnej formy *Ronda*. Kompozytor zręcznie manipulował tą tradycyjną formą, czyniąc ją bardziej skomplikowaną i zróżnicowaną, co jednocześnie odzwierciedla wspaniałe umiejętności kompozytora w dialogu pomiędzy instrumentami.

Rondo to forma muzyczna pełna energii, charakteryzująca się zazwyczaj żywym tempem. Główny temat powtarza się wielokrotnie w całej części, dostarczając kontrastu dla różnych tematów bocznych, co umożliwia muzyczny rozwój i zmianę. W tej części, Beethoven nie trzyma się ściśle tradycyjnej formy *Ronda*, ale bada i rozszerza ją. Po pierwsze, kompozytor szczegółowo opracowuje główny motyw, który przy każdym powrocie jest odświeżany lub zmieniany, dodając ciągłej nowości do frazy i pogłębiając jej muzyczną głębię. Po drugie, harmonia w tych frazach jest również wyjątkowa. Beethoven stosuje serię zmian tonalnych i niespodziewanych przejść harmonicznym, dodając energii do tej tradycyjnej formy i zapewniając, że każdy powrót głównego tematu różni się od poprzedniego, utrzymując ciągłe napięcie w ruchu. Po trzecie, interakcja między wiolonczelą a fortepianem osiąga nowy poziom w drugim ruchu. Beethoven przyznaje obu instrumentom równą rolę, tworząc prawdziwy muzyczny dialog. Ten dialog nie ogranicza się tylko do przeplatających się melodii, ale także obejmuje rytm, dynamikę i barwę.

Główna melodia drugiej części jest jak promienie słońca, pełne ciepła i energii, które skłaniają do podążania za ich rytmem. Ten temat pojawia się wielokrotnie w muzyce, za każdym razem z nowymi emocjami lub barwą muzyczną. Beethoven, dzięki dokładnym wariacjom i bogatemu rozwojowi, sprawia, że ten motyw jest zawsze świeży, pokazując głębokie zrozumienie melodii i wybitne umiejętności kompozytorskie. Każda nuta, każda harmonia jest starannie przemyślana i zaprojektowana w ich kierunku i kombinacji. W harmonii, Beethoven nie jest zadowolony z prostych relacji harmonicznym lub tradycyjnych

barw tonalnych, ale używa szeregu niespodziewanych zmian tonalnych i progresji, dodając bogatego kontrastu i dynamiki do całej części, sprawiając, że każdy powrót tematu jest pełen nowych barw i emocji.

W drugiej części współpraca między wiolonczelą a fortepianem jest jeszcze bardziej ścisła, przypominając doskonałą interakcję dwóch tancerzy na scenie. Ścigają się i przeplatają w muzyce, tworząc muzyczny efekt podwójnej emocji. Czasami są jak wesoły partner, tańcząc lekko w melodii muzyki; innym razem jak kochankowie, śpiewając z głębokim uczuciem, pokazując głębokie emocje. Ten dialog między instrumentami to nie tylko muzyczna wymiana, ale także emocjonalny rezonans. Beethoven używa różnorodnych dźwięków dekoracyjnych, dokładnych zmian rytmicznych i bogatych kontrastów dynamicznych, dodając bogactwo detali i głębokości do całej części. Te detale nie są prosto stosowane lub ozdobione, ale są wbudowane w ogólną strukturę części, harmonizując z głównym motywem.

Dlatego, mimo żywej atmosfery, cała część zachowuje głębokie uczucia i subtelne zmiany emocjonalne, pozwalając słuchaczowi czuć jasność i energię części, ale także głębokie emocje w niej zawarte. Unikalne podejście Beethovena do formy *Rondo* i wybitne przedstawienie dialogu między instrumentami pokazuje jego pionierskie podejście jako mistrza kompozycji i nieskończoną innowacyjność. Nie ograniczał się do tradycyjnych ram, ale odważnie poszerzał zakres muzyki, poszukując niespotykanej dotąd ekspresji artystycznej. Dlatego druga część Sonaty na wiolonczelę i fortepian w F-dur Op.5, Nr.1 nie jest tylko pełnym energii fragmentem muzycznym, ale jest także doskonałym dziełem Beethovena w eksploracji i innowacji muzycznej, nie tylko ukazując jego nową interpretację formy *Rondo*, ale także ukazując głęboką muzyczną mądrość ukrytą za ową częścią. Druga część Sonaty na wiolonczelę i fortepian w F-dur Op.5, Nr.1 przynosi emocjonalną harmonię i równowagę całemu dziełu, wskazując, że młody Beethoven już posiadał wybitną muzyczną intuicję i doskonałe umiejętności kompozytorskie, malując jasny i żywy obraz muzyczny dla całej sonaty.

2.4. Podsumowanie

Język muzyczny Beethovena w sonacie na wiolonczelę i fortepian w F-dur Op.5, Nr.1 został niewątpliwie ujawniony, łącząc unikalną energię z głębokimi emocjami, stając się zapowiedzią stylu jego późniejszych kompozycji. To dzieło nie tylko prezentuje mistrzostwo Beethovena w formie muzycznej, ale także podkreśla jego głębokie zrozumienie współpracy wiolonczeli i fortepianu, skutecznie ukazując ogromny potencjał tej współpracy oraz geniusz

i innowacyjność kompozytora.

Sonata na wiolonczelę i fortepian w F-dur Op.5, Nr.1 Beethovena niewątpliwie stanowi wyzwanie dla tradycyjnej muzyki i rozszerzenie granic muzycznych. W tym dziele kompozytor nie tylko ustanowił wiolonczelę w ważniejszej roli w muzyce kameralnej, ale także otworzył nową dziedzinę artystyczną dla współpracy wiolonczeli i fortepianu. Poprzez tę sonatę, kompozytor skutecznie przedstawił delikatny dialog i interakcję między wiolonczelą a fortepianem, jednocześnie demonstrując jego wybitne muzyczne koncepcje oraz głębokie zrozumienie harmonii i melodii. Sukces tego dzieła nie tylko oznacza nadejście nowej ery muzyki na wiolonczelę, ale także wywarł dalekosiężny wpływ na późniejszych kompozytorów. Beethoven ustanowił nowe standardy i oczekiwania dla tego specjalnego zestawienia instrumentów, zachęcając więcej kompozytorów do wyzwania tradycji i odkrywania nowych obszarów muzycznych i form wyrazu. Sonata ta stała się zatem klasycznym dziełem sonaty na wiolonczelę i fortepian, ciesząc się powszechnym szacunkiem i uznaniem wśród kolejnych pokoleń.

3. Johannes Brahms-cykl na fortepian solo Op.118

3.1. Tło

Mimo że żył w okresie romantyzmu, dzieła Johannes Brahmsa charakteryzują się klasyczną formą i strukturą. Cenił sobie klasycyzm, ale nie mógł uniknąć subtelny wpływ romantycznej muzyki na jego twórczość. Oba te nurty muzyczne były dla niego równie ważne i połączył je doskonale w swoich utworach. Na tle klasycystycznej elegancji, powagi i rygorysty Brahms wplatał wolność i pasję romantyzmu. Jego muzyka jest jednocześnie majestatyczna i delikatna.

W 1890 roku Brahms ogłosił, że przestanie komponować, jednak szybko zmienił zdanie. Dzieło Op.118 to jeden z kilku zestawów miniatur fortepianowych stworzonych przez Brahmsa w późniejszych latach jego życia, ukazując jego zróżnicowany i dojrzały styl muzyczny. W tym okresie muzyka Brahmsa stała się bardziej wnikliwa, refleksyjna i osobista, odzwierciedlając jego pogłębione zrozumienie życia, śmierci i miłości. Op. 118 składa się z sześciu miniatur fortepianowych, napisanych w 1893 roku, i jest jednym z ważniejszych dzieł Brahmsa z późnego okresu. Ukazuje jego mistrzowską kontrolę nad formą i strukturą muzyczną, prezentując unikalny i dojrzały styl Brahmsa. W Op.118 język muzyczny Brahmsa jest bardziej wewnętrzny i wyrafinowany; skupia się na głębokim wyrazie emocjonalnym

zamiast na zewnętrznej dekoracji. Pokazuje, że dla niego muzyka nie polegała tylko na zewnętrznej formie, ale na dotyku głębokiej istoty ludzkiego serca.

Wśród solowych utworów fortepianowych Brahmsa, *Intermezzo* było tworzone pod koniec jego życia. Porzucił bogatą, rozbudowaną formę na rzecz krótkich, skondensowanych miniatur fortepianowych, które oddają jego styl i filozofię muzyczną. W Op. 118 *Intermezzo* odgrywa ważną rolę, prezentując się w rygorystycznej i wyrafinowanej formie tryptyku, ukazując czasami spokojny, czasami majestatyczny charakter muzyczny. Ponieważ to dzieło zostało napisane pod koniec życia Brahmsa, jest technicznie dojrzałe i pełne romantyzmu oraz subtelności. Wielogłosowa struktura ukazuje głębokie uczucia samotności i smutku kompozytora.

Każda z sześciu miniatur w Op. 118 Brahmsa ma unikalny charakter muzyczny i emocjonalną głębię. Są one zwarte, pełne uczucia i ekspresji, ukazując jego nowe spojrzenie na tradycyjne formy muzyczne. Skondensowana struktura muzyczna, wyrazisty język muzyczny, bogaty i romantyczny wyraz emocjonalny pokazują unikalny język muzyczny i technikę kompozytora. W tym dziele Brahms rozwija też swój język harmoniczny, konstruując i odbudowując tradycyjne formy muzyczne w bardziej odważny i innowacyjny sposób. Głębokość uczucia i ekspresja muzyczna zawarta w tych utworach uważana jest za typową dla późnego stylu Brahmsa, który za pomocą muzyki maluje wielowymiarowy obraz życia, miłości i śmierci.

3.2. *Intermezzo a-moll op. 118 nr 1*

Intermezzo a-moll, op. 118, nr 1 odzwierciedla głębokie badania Brahmsa nad emocjonalną głębią w muzyce oraz jego mistrzowskie umiejętności w zakresie harmonii, struktury i detali. Kompozytor, poprzez starannie zaprojektowane frazy muzyczne, prowadzi słuchacza w stan pełen refleksji i introspekcji. Cała kompozycja jest starannie przemyślana pod względem harmonii, dzięki czemu każdy zwrot, każde przejście wydaje się naturalne, niemal jak ręczne rzeźbienie przez mistrza. W tym *Intermezzo* można wyczuć głęboko zakorzenione emocje Brahmsa i jego precyzyjne pojęcie formy muzycznej; każda nuta wydaje się opowiadać historię, każdy akord wyraża pewne uczucie.

To *Intermezzo*, mimo swojej krótkiej formy, ukazuje bogactwo i głębię języka muzycznego Brahmsa. W konstrukcji harmonicznnej Brahms nie trzyma się ściśle tradycyjnych reguł harmonii, ale w pełni wykorzystuje wszelkie możliwości harmoniczne, podejmując śmiałe próby i innowacje. To bogactwo i swoboda w harmonii sprawia, że dzieło brzmi

zarówno klasycznie, jak i awangardowo. Jest to rozszerzenie i wyzwanie dla tradycyjnego języka muzycznego, w pełni odzwierciedlające głębokie badania Brahmsa nad technikami ekspresji muzycznej w jego późnych dziełach. Linia melodyczna tego dzieła jest płynna, ale pełna napięcia, które pochodzi z drobiazgowej obróbki materiału muzycznego i wnikliwego spojrzenia na wewnętrzną strukturę melodii przez kompozytora. Melodie Brahmsa są często starannie zaprojektowane; każda nuta, każdy takt ma swoje znaczenie, tworząc razem pełen, harmonijny, ale zróżnicowany obraz muzyczny. W dziele pojawiają się wzloty i zwroty, ukazując głęboki obraz emocjonalny, w którym znajduje się zarówno głęboka refleksja, jak i pragnienie życia i przyszłości.

Brahms wykorzystuje swoje mistrzowskie umiejętności i unikalny styl, tworząc dzieło pełne emocjonalnej głębi i nowatorskiego podejścia technicznego. Wymaga to również od wykonawcy dużej wrażliwości i wyrazistości, aby uchwycić każdą subtelność emocjonalną w muzyce. *Intermezzo a-moll, op. 118, nr 1* nie tylko prezentuje się jako wyjątkowo muzyczne i kreatywne, ale także oferuje słuchaczowi głęboką, duchową podróż muzyczną. W tym dziele możemy nie tylko poczuć pasję i dążenia Brahmsa do muzyki, ale także dogłębnie zrozumieć jego mistrzowską kontrolę nad harmonią i rytmem oraz unikalne spojrzenie.

3.3. *Intermezzo A-dur op. 118 nr 2*

To Intermezzo od samego początku prezentuje płynną, liryczną i pełną głębokich uczuć melodię o eleganckiej linii, która zanurza słuchacza w spokojnym śnie. Całość dzieła jest nasycona ciepłem, leniwą, ale też subtelną atmosferą, która raz jest jasna, a raz powściągliwa. Te subtelne zmiany w wyrażeniu emocji ukazują głębokie muzyczne umiejętności Brahmsa i jego doskonałą kontrolę nad barwą fortepianu.

Dzieło jest w tonacji A-dur, ale Brahms nie ogranicza się tylko do tej podstawowej tonacji. Na tle tradycyjnej durowej tonacji kompozytor umiejętnie wprowadza pewne harmonie pełne barw, dzięki czemu to małe dzieło harmonicznie łączy w sobie intensywne uczucia romantyzmu z klarownością i logiką klasycyzmu. Wprowadza on szereg zmian harmonicznych i zmian tonacji, dodając całej strukturze muzycznej bardziej skomplikowane i bogate warstwy. Linia melodyczna w tym dziele przypomina płynącą wodę, jest spójna, a jednocześnie zmienna, tworząc dialog z akompaniamentem, który odzwierciedla mistrzowską technikę Brahmsa w komponowaniu muzyki. W traktowaniu rytmu i motywu Brahms również wykazuje się precyzją i innowacyjnością, co sprawia, że całość dzieła stanowi harmonijny, spójny zespół w zakresie melodii, harmonii i rytmu. W strukturze ogólnej Brahms korzysta z

trzysegmentowej struktury ABA, gdzie część A prezentuje pierwotny temat melodyczny i emocjonalny, część B przedstawia zupełnie różne doświadczenie emocjonalne i muzyczne, a powrót do części A po tym kontraście sprawia, że temat staje się bardziej głęboki i pełniejszy. Taka struktura nie tylko wzmacnia kontrast w dziele, ale również nadaje mu zmienność przy jednoczesnym zachowaniu jednolitości.

W tym dziele Brahms precyzyjnie pracuje nad każdym szczegółem muzyki, każda nuta, każdy zwrot jest starannie przemyślany, aby uzyskać idealny efekt dźwiękowy. Jego dążenie jest nie tylko techniczne, ale bardziej emocjonalne. To *Intermezzo* jest pełne ciepła i wspomnień, jakby Brahms patrzył wstecz, upamiętniając miniony czas. Delikatna linia melodyczna, ciepła harmonia i spokojny rytm sprawiają wrażenie, jakby ktoś zanurzał się w pięknych wspomnieniach. Można by powiedzieć, że to dzieło jest emocjonalnym portretem muzyki Brahmsa, odzwierciedlającym jego głębokie przemyślenia na temat życia, przyjaźni i miłości. Dla słuchacza jest to nie tylko przyjemność słuchania powierzchownej melodii i harmonii, ale także głębokie, nie do opisanego, doświadczenie emocjonalne.

Melodia tego dzieła jest malownicza, delikatna i wyrazista, jakby opowiadała historię o życiu, marzeniach i wspomnieniach. *Intermezzo A-dur, op. 118, nr 2* jest często wybierane przez pianistów do ich repertuaru, ponieważ nie tylko testuje ich technikę, ale także ich zrozumienie i przekaz głębokich uczuć zawartych w dziele. Łącząc romantyczne uczucia indywidualne z klasyczną strukturą, ukazuje doskonałą technikę i emocjonalną głębię muzyki Brahmsa.

3.4. Ballada w g-moll op. 118 nr 3

Ta ballada, podobnie jak inne utwory z Op. 118, odzwierciedla dążenie Brahmsa do prostoty, oszczędności i zwartości w muzyce. Bez zbędnych ozdób, każda nuta, każdy akord, każdy motyw służy bezpośrednio do prezentowania tematu i wyrażenia uczucia muzycznego, dzięki starannie zaplanowanemu przez kompozytora, tworzy i podtrzymuje całościową atmosferę emocjonalną. Nawet w delikatnych, lirycznych fragmentach można poczuć wewnętrzną dynamikę, pchającą muzykę do przodu. Mistrzowskie umiejętności Brahmsa w rozwijaniu tematu sprawiają, że utwór jest zawsze świeży, przyciągając uwagę słuchacza aż do końca.

Dzieło rozpoczyna się mocnym, pełnym energii motywem, natychmiast przyciągając uwagę słuchacza. Ta fraza muzyczna wydaje się opowiadać starą, poważną historię, przekazując jednocześnie ciężar i chwałę historii słuchaczowi. Taki silny początek, jakby

światło przecinające ciszę mroku, ustanawia ton dla następnego rozdziału muzycznego. Jednak Brahms nie był zadowolony z utrzymania tylko tego uczucia; umiejętnie prowadzi muzykę do żywej i pełnej tanecznych nut środkowej części. Ta sekcja przypomina wiosenny wiatr lub górski strumień, jest żywa i wesoła, tworząc wyraźny kontrast z poważnym otwarciem. Brahms, korzystając z dynamiki, tonacji, rytmu i melodii, używa silnych kontrastów dynamicznych do wyrażenia uczuć muzycznych, umiejętnie przechodząc od głośnych dźwięków do delikatnych, dodając emocjonalne wzloty i upadki do całej opowieści muzycznej. Linia melodyczna, z jej płynnymi zakrętami, zdaje się opowiadać emocjonalną historię, podczas gdy różne elementy muzyczne dodają głębi i bogactwa dziełu. Ta ballada jasno pokazuje głębokie zrozumienie i opanowanie przez Brahmsa instrumentu, gdzie każdy akord i każda nuta zostały starannie wybrane, aby maksymalnie przekazać uczucie i intencję muzyczną, ukazując nie tylko jego talent muzyczny, ale także jego niezwykłą miłość i szacunek do instrumentu.

Zmiany emocjonalne w utworze są różnorodne, od początkowej powagi i stanowczości, przez środkowy, pełen życia i nawet żartobliwy fragment, wracając do głębokich emocji, sprawiają, że całość jest złożona i bogata. Dla wykonawcy, od każdego punktu zwrotnego w muzyce do każdego niuansu emocjonalnego, konieczne jest wyostrenie percepcji, szybka reakcja w trakcie gry i dokładne przekazywanie jej słuchaczowi. Wyzwanie tej ballady polega nie tylko na technice, ale także na głębokim zrozumieniu i empatii wobec uczuć zawartych w utworze przez wykonawcę, który musi być cały czas w synchronizacji z muzyką. Podczas gry, wykonawca musi wykazać się doskonałą niezależnością palców i zdolnością do precyzyjnego umiejscowienia ich na klawiaturze, aby wykonać szybkie skoki. Kontrolując detale muzyczne podczas gry o różnorodnych i subtelnych barwach, wykonawca musi jednocześnie prezentować szybką i jasną technikę, zapewniając płynność i przejrzystość linii melodycznej. Podobnie jak w malarstwie, malarz musi zapewnić dokładność każdego pociągnięcia pędzla, jednocześnie zachowując harmonię całego obrazu.

Mimo że czas trwania tej ballady jest stosunkowo krótki, stawia ona bardzo wysokie wymagania zarówno pod względem emocjonalnym, jak i technicznym. Wykonawca musi połączyć swoje umiejętności techniczne, emocje i zrozumienie muzyki, aby w pełni oddać urok tego dzieła i przekazać jego głęboki świat emocjonalny słuchaczowi.

3.5. *Intermezzo f moll op. 118 nr 4*

To Intermezzo, podobnie jak inne utwory z Op. 118, bardziej skupia się na wyrażeniu

uczuc niż na zewnętrznym zdobieniu, prezentując prosty, ale głęboki język muzyczny, osiągając wyważoną równowagę w strukturze muzycznej i uczuciach. W utworze można wyczuć skondensowane uczucia muzyczne Brahmsa. Zamiast nazywać to miniaturą fortepianową, lepiej byłoby powiedzieć, że jest to lustro wewnętrznego świata Brahmsa, odzwierciedlające jego głębokie zrozumienie życia, uczuć i sztuki. W tym dziele nie ma zbędnych nut ani ozdób, każdy dźwięk jest pełen uczuć i znaczenia. Muzyk zagłębia się w świat uczuć z każdą nutą, łącząc myśl muzyczną Brahmsa z własnym rozumieniem, ukazując urok tego utworu.

To dzieło ma strukturę pięciosegmentową ABACA, od głębokiego, melancholijnego motywu do jasnej, śpiewnej melodii, jakby była to pochwała Brahmsa dla piękna i nadziei w życiu. Taki kontrast uczucia, pełen dynamiki i napięcia, sprawia, że cała kompozycja jest pełna życia. Brahms używa wyraźnych kontrastów muzycznych, aby wzmocnić wyrażenie uczuć. Złożone, zmieniające się linie melodyczne i harmonie wymagają od muzyka wyjątkowej wrażliwości na dynamikę, dotyk i barwę, aby zapewnić spójność muzyczną i autentyczność uczuć. Muzyk musi całkowicie połączyć się z utworem zarówno technicznie, jak i emocjonalnie. Od dynamiki muzycznej, przez każde uderzenie, aż po barwę dźwięku, wykonawca musi wykazać się wysoką wrażliwością i kontrolą. Muzyk musi całkowicie połączyć się z dziełem, rozumieć i czuć każdy szczegół uczuciowy, aby zapewnić spójność i autentyczność muzyki, która porusza słuchacza.

Uczucia muzyczne prezentowane w tym krótkim, ale głębokim dziele odzwierciedlają jego wnikliwe spostrzeżenia życia i refleksje nad upływem czasu. Każdy szczegół wydaje się opowiadać o jego doświadczeniach i uczuciach w życiu, czy to smutnych wspomnieniach, rezygnacji czy chwilowej radości, wszystko jest doskonale przedstawione w tym dziele. Pasja Brahmsa do muzyki i dążenie do sztuki są w pełni ukazane w tym Intermezzo. W tym dziele widać również, że kompozytor nie jest zadowolony z powierzchownego pokazu techniki, ale raczej dąży do głębszego zrozumienia emocji i struktury muzycznej. Kontrastujące linie melodyczne i bogate zmiany harmoniczne odzwierciedlają dążenie Brahmsa do doskonałości w muzyce. Możemy poczuć nieskończoną miłość Brahmsa do muzyki. Wlewał swoje uczucia, doświadczenia i zrozumienie świata do muzyki, tworząc zarówno realny, jak i transcendentny świat muzyczny. To jest arcydzieło, które przekracza czas i przestrzeń, dotykając serca każdego słuchacza.

3.6. *Romance w F-dur op. 118 nr 5*

Romance w F-dur op. 118 nr 5 to delikatne i liryczne dzieło, pełne głębokich uczuć. Jest jak krystalicznie czyste źródło, które płynie spokojnie, niosąc ze sobą głębokie uczucia i refleksje Brahmsa na temat życia, w prostocie i czystości, ukazując ciepłą i melodyjną atmosferę.

Na początku utworu, delikatna melodia przypomina spokojny świt, powoli budząc śpiącą ziemię. Każda nuta zdaje się być orzeźwiająca jak krople rosy, przepełniona miłością kompozytora do życia i dążeniem do piękna. W tej kompozycji można odczuć głęboką miłość Brahmsa do muzyki. Używa języka muzycznego, aby opisać słodkości i smutki życia, przynosząc słuchaczowi duchową odnowę. W miarę rozwoju muzyki, harmonie w środkowej części stają się bogatsze, a melodia bardziej emocjonalna. Ta sekcja wydaje się opowiadać o głębokich przeżyciach, każdy akord jest echem uczuć kompozytora, pełen tęsknoty i melancholii. Ale nawet w tak intensywnych emocjach Brahms zachowuje swoją charakterystyczną powściągliwość, dzięki czemu cały utwór, mimo silnych emocji, zachowuje czystość i spokój. Na końcu, utwór wraca do początkowej melodii, cofając się w czasie, tworząc doskonałe zamknięcie. W tym procesie Brahms skutecznie wprowadza słuchacza w swój muzyczny świat, pozwalając nam doświadczyć jego refleksji na temat życia i miłości do muzyki.

Z technicznego punktu widzenia, *Romance w F-dur op. 118 nr 5* nie jest szczególnie skomplikowany, nie zawiera szybkich fragmentów ani trudnych technik, ani skomplikowanych chwytów dla obu rąk. Jednak tak proste dzieła są często bardziej wyzwaniem. Nie są łatwe do opanowania, ponieważ każdy detal, każdy oddech bezpośrednio wpływa na przekaz emocji w muzyce. Wykonawca musi nie tylko rozumieć filozofię muzyczną Brahmsa, ale także posiadać wyjątkową intuicję muzyczną, aby prawdziwie uchwycić głębię uczuć i subtelności tego utworu. Subtelne zmiany w dynamice, elastyczne traktowanie wartości czasowych, interpretacja harmonii oraz głębokość dotyku klawiszy decydują o emocjonalnym kolorze utworu. Nawet zbyt mocne lub lekkie uderzenie klawisza może zakłócić emocjonalną spójność całego utworu. Ponadto, wykonawca musi posiadać wysoką zdolność muzyczną i ekspresję, zagłębiając się w znaczenie każdej nuty, pozwalając muzyce płynąć przez palce, jak naturalny oddech, łącząc własne uczucia z melodią Brahmsa.

3.7. *Intermezzo w es-moll op. 118 nr 6*

Intermezzo w es-moll op. 118 nr 6 wyróżnia się w całym cyklu miniatur Op. 118, nie tylko ze względu na jego stosunkowo dłuższy format, ale także z powodu skomplikowanych technik i emocjonalnej głębi muzyki. Cała kompozycja jest pełna wyrazu, z językiem muzycznym,

który jest głęboki i złożony, nasycony melancholią i refleksją, w które Brahms włączył swoje głębokie przemyślenia na temat życia, miłości i strat. Jako kompozytor romantyczny, Brahms często wyrażał w swoich dziełach wspomnienia z przeszłości i nadzieje na przyszłość. Już od pierwszej nuty tego Intermezzo można poczuć atmosferę, która jest zarazem nostalgiczna i pełna smutku, a taka atmosfera jest utrzymywana i pogłębiana przez całe dzieło.

W tym utworze Brahms zręcznie wykorzystuje szereg technik muzycznych, pokazując swoją głęboką wiedzę i niezrównane intuicje muzyczne. Modulacje i harmonie nie są tu używane po prostu jako techniczne sztuczki, ale służą lepszemu przekazaniu emocji, wzmacniając narracyjność muzyki. Każda modulacja wydaje się prowadzić słuchacza do nowego emocjonalnego świata, a każda zmiana harmonii jest jak nowa opowieść. Ta złożoność techniczna wymaga od pianisty doskonałej techniki i głębokiego zrozumienia muzyki dla idealnej interpretacji. Dla słuchacza każda modulacja i zmiana harmonii jest jak zmieniający się krajobraz muzyczny, pełen niespodzianek i świeżości. Równocześnie melodia w utworze jest bardzo dobrze przemyślana. Brahms nie tylko innowuje w kwestii melodii, ale również tworzy głębokie powiązania między melodią, harmonią i rytmem, co pozwala tym elementom wzajemnie na siebie oddziaływać, tworząc głęboko emocjonalne dzieło.

Pod względem strukturalnym, *Intermezzo w es-moll op. 118 nr 6* unika tradycyjnych form, prezentując swobodny, płynny format, który odzwierciedla głębokie zrozumienie Brahmsa dla struktury muzycznej i innowacji. Kompozytor za pomocą unikalnych podziałów sekcji i skomplikowanego przedstawienia tematycznego tworzy logiczną, ale pełną zmian muzyczną podróż. Wykorzystuje bogatą harmonię, rzadkie modulacje i rozbudowane melodie, aby wzbogacić język muzyczny o nowość i różnorodność. Całe dzieło jest płynne i pełne zmian, każda nuta wydaje się opowiadać historię, a unikalne kombinacje rytmiczne dodają energii i napięcia. Różne melodie i rytmiczne kombinacje łączą się, tworząc efekt muzyczny pełen napięcia i rytmicznego piękna. *Intermezzo w es-moll op. 118 nr 6* pokazuje nie tylko mistrzowskie umiejętności Brahmsa w zakresie techniki muzycznej, ale przede wszystkim, jak umiejętnie włączył te techniki w wyrażenie emocji, czyniąc z niego dzieło klasyczne pełne technicznych wyzwań i głębokich emocji.

3.8. Podsumowanie

Johannes Brahms, ten wybitny mistrz muzyczny o wysokiej technice kompozytorskiej i bogatych wewnętrznych emocjach, niewątpliwie pozostawił niezatarty ślad w świecie muzyki. Jego zbiór miniatur fortepianowych Op. 118 jest odzwierciedleniem głębokiego muzycznego

ducha tego mistrza, niczym lśniący klejnot w historii muzyki, który wyróżnia się swoim blaskiem i unikatowością. Pojawienie się Op. 118 nie tylko symbolizuje szczyt twórczości Brahmsa, ale także wzmacnia i innowuje styl romantycznych utworów fortepianowych XIX wieku. Ten zbiór stał się doskonałym mostem pomiędzy Brahms'em a romantyzmem, łącząc cechy obu, ukazując dotąd niespotykaną muzyczną atrakcyjność. Styl muzyczny Brahmsa często daje poczucie doskonałej symbiozy głębokości, emocji i techniki. Jego rozumienie i panowanie nad muzyką sprawiają, że każda nuta, każdy motyw jest pełen życia i emocji. Dzieła Brahmsa zawsze głęboko poruszają, jakby każdy akord mógł dotykać dusze ludzi, a Op. 118 to piękne ucieleśnienie tej muzycznej filozofii. Każdy utwór w tym zbiorze jest jak starannie wypolerowany klejnot, emanujący specyficznym muzycznym blaskiem Brahmsa. Co więcej, wpływ Op. 118 na świat muzyki jest niezmierny; wielu muzyków i słuchaczy zostało głęboko przyciągniętych przez ten zbiór, nie mogąc się od niego uwolnić. Ustanowił on nowy standard w świecie muzyki fortepianowej, stając się celem dla przyszłych pokoleń. Jego miejsce w skarbnicy muzyki fortepianowej jest takie, jak pozycja Gwiazdy Polarnej na nocnym niebie - jasne, stałe i niezastąpione. Znaczenie tego dzieła nie ogranicza się tylko do indywidualnego wkładu Brahmsa w muzykę. Kiedy przyglądamy się głębiej tej kompozycji, staje się ona mostem między muzyką romantyczną końca XIX wieku a klasyczną strukturą. W tym przełomowym okresie wielu kompozytorów szukało sposobu na wyrażenie indywidualnych uczuć przy zachowaniu ścisłości muzyki, a fortepianowe Op. 118 Brahmsa niewątpliwie dostarczyło im idealnego rozwiązania. Każda miniatura w tym zbiorze jest jakby niezależnym światem muzycznym, podobnym do miniaturowego obrazu malowanego przez malarza na małym płótnie. Brahms, w ograniczonej liczbie nut, uchwycił i przedstawił ogrom i głębię świata. Opisał dokładnie różnorodność ludzkich uczuć, od intensywnych, gorących emocji, przez głęboki wewnętrzny ból, po klarowny, krystalicznie czysty spokój.

Znaczenie Op.118 na fortepian Brahmsa wykracza daleko poza wkład jednego kompozytora w muzykę. Faktycznie, jego fortepianowe dzieło Op. 118 stało się ważnym punktem zwrotnym w transformacji muzyki końca XIX wieku. Gdy przyjrzymy się temu dziełu bliżej, bardziej przypomina ono most między muzyką romantyczną końca XIX wieku a klasyczną strukturą. W tym okresie konflikt i fuzja romantyzmu z klasyką stały się ważnym tematem w świecie muzyki. Jak znaleźć równowagę między swobodnym wyrażaniem emocji a ścisłą strukturą muzyczną stało się wyzwaniem i celem wielu kompozytorów. Kiedy skosztujemy każdej miniatury w Op. 118, głęboko doświadczymy, jak Brahms nie tylko udanie uchwycił głębokość i szerokość emocji w dźwiękach, ale także umiejętnie wplotł te emocje w

ściłą i doskonałą strukturę każdej kompozycji. Od burzliwej pasji, przez głęboki smutek, po spokojne piękno - Brahms potrafił je dokładnie przedstawić, co jest wynikiem jego dogłębnego zrozumienia i przeżycia wewnętrznego świata ludzi. Każdą miniaturę w tym zbiorze można postrzegać jako niezależny świat muzyczny, podobnie jak miniaturowy obraz malowany przez malarza na małym płótnie, pełen warstw i kolorów. Brahms precyzyjnie przedstawia różnorodność ludzkich emocji, od gorących uczuć, przez ból w głębi duszy, po przejrzystą spokojność przypominającą czysty źródłowy potok. Jednak muzyka Brahmsa to nie tylko wyrażenie emocji. Nie dążył prostoliniowo do wyładowania emocjonalnego. Wręcz przeciwnie, prezentując emocje, Brahms starannie zaplanował strukturę każdego dzieła, tak by miało romantyczny urok emocjonalny, nie tracąc klasycznego rygoru. Doskonale zdawał sobie sprawę, że aby muzyka była bardziej doskonała i trwała, emocje wewnętrzne i struktura muzyczna muszą osiągnąć harmonijną jedność. Dlatego w Op. 118 możemy wyraźnie poczuć, jak Brahms umiejętnie łączy romantyczne emocje z klasyczną strukturą, tworząc muzyczne dzieła o głębokości i formie. Ten unikalny sposób tworzenia sprawił, że Op. 118 zdobyło wówczas szerokie uznanie i zainteresowanie, stając się wzorem dla przyszłych kompozytorów.

Dla mnie dzieła Brahmsa są kulminacją emocji i myśli. Poprzez muzykę ukazuje nam bogactwo wewnętrznego świata. W jego muzyce każda nuta, każdy akord wydaje się niosącym ze sobą głębokie uczucia i tło historii. Słuchając utworów Brahmsa, każda nuta jest jakby małym okienkiem emocji, pozwalając nam zerknąć w bogaty wewnętrzny świat Brahmsa. To uczucie, jakby bycie zanurzonym w magicznym świecie, gdzie za każdym razem czekają na nas nowe niespodzianki i odkrycia. Ta głębia i złożoność wynika nie tylko z miłości i talentu Brahmsa do muzyki, ale także z jego rozumienia i opanowania sztuki muzycznej. W każdym utworze z Op. 118 możemy wyraźnie poczuć miłość i szacunek Brahmsa do muzyki fortepianowej. Używając subtelnych technik i unikalnych metod, prezentuje nam pełne emocji historie. Brahms to nie tylko kompozytor, ale także narracyjny muzyk, opisujący nam świat, który widzi i doświadcza przez muzykę. Jego twórczość jest jak doświadczony przewodnik, prowadzący nas do tajemniczego świata muzyki, pozwalając na głębokie połączenie z nią. Dla przyszłych pianistów dzieła Brahmsa są zarówno wyzwaniem, jak i świetną okazją. Te utwory nie tylko oferują możliwość demonstracji techniki i emocji, ale także okazji do rozmowy z mistrzem, pozwala na głębsze zrozumienie i doświadczenie esencji muzyki fortepianowej. Twórczość Brahmsa jest niewątpliwie kopalnią emocji i techniki, dostarczając nieskończonej inspiracji i wyzwań dla wszystkich miłośników muzyki.

Johannes Brahms, jako wielki mistrz muzyczny z końca XIX wieku, wniósł głęboki wkład

w muzykę. W swoich utworach na fortepian Op.118, prezentuje rzadki kunszt i technikę, udanie łącząc esencję dwóch wielkich epok muzycznych: klasycyzmu i romantyzmu. Muzyka z okresu klasycyzmu jest znana ze swojej ścisłej struktury i formy, gdzie każda nuta i każdy akord ściśle przestrzegają pewnych reguł. Natomiast muzyka z okresu romantyzmu skupia się bardziej na wyrażeniu indywidualnych emocji, dążąc do głębokości uczuć i bogactwa kolorystyki muzycznej. W Op.118, Brahms umiejętnie połączył regularność muzyki klasycznej z wolnymi uczuciami muzyki romantycznej, prezentując nam zupełnie nowy styl muzyczny. Ten styl nie tylko odziedziczył ścisłą strukturę muzyki klasycznej, ale także czerpał z bogactwa emocji muzyki romantycznej, tworząc doskonałą fuzję muzyczną. Pojawienie się tego stylu muzycznego jest nie tylko wyrazem głębokiego zrozumienia muzyki przez Brahmsa i jego unikalnych spostrzeżeń, ale także dostarcza cennych wskazówek i inspiracji dla późniejszych kompozytorów i wykonawców. Uczyli się oni z niej, jak zachować równowagę w tworzeniu muzyki, jak dziedziczyć tradycję, jednocześnie innowując i stawiając wyzwania. Jako wybitne dzieło muzyczne XIX wieku, utwór na fortepian solo Op. 118 ma wybitne miejsce w historii muzyki. Nie jest to tylko dlatego, że reprezentuje on szczyt twórczości muzycznej Brahmsa, ale także dlatego, że ukazuje moc doskonałego połączenia romantyzmu i klasycyzmu. Poprzez podziwianie tego dzieła, możemy nie tylko poczuć geniusz muzyczny Brahmsa, ale także głęboko doświadczyć jego nieskończonej pasji do sztuki muzycznej i nieustannego ducha odkrywczego. Tutaj widzimy prawdziwego artystę, który przedstawia nam świat zarówno starożytny, jak i nowoczesny, zarówno tradycyjny, jak i innowacyjny za pomocą muzyki.